Hutbe, 30.10.2026

Empati, Toplumsal Sorumluluk ve Barış

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

﴿... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۖ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴿٢﴾﴾

سورة المائدة، ٥:٢

عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمْ) قَالَ:

" لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ. "

الترمذي، كتاب صفة القيامة ، ٥٩

Aziz Müminler!

Yüce dinimiz İslam'ın en güzel isimlerinden biri "Selâm"dır. Rabbimiz kullarını Dârü's-Selâm'a, yani esenlik (barış) yurduna davet eder. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ise yeryüzüne rahmet olarak gönderilmiştir. Bu sebeple İslam, yalnızca bireyin Rabbiyle olan ilişkisini değil; insanın ailesiyle, komşusuyla ve bütün toplumla olan ilişkisini de huzur ve güven üzerine inşa eder. Gerçek barış, yalnızca silahların susması ile sağlanamaz. Gerçek barış; kalplerin kin ve nefretten arınması, insanların birbirine güven duyması, adaletin hâkim olması ve merhametin hayatın merkezine yerleşmesi ile tesis edilir.

Muhterem Cemaat!

Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "**Müminler ancak kardeştir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.**"[1] Bir başka ayette ise şöyle buyrulur: "**İyilik ve takva üzerinde yardımlaşın; günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın.**"[2] Bu ilahî çağrı bizlere iyilik yapma ve toplumsal huzuru koruma sorumluluğunu yüklemektedir.

Aziz Kardeşlerim!

Yaşadığımız çağda insanlar birbirine her zamankinden daha kolay ulaşabiliyor; fakat birbirini anlamakta her zamankinden daha fazla zorlanıyor. Aynı evde yaşayanlar birbirini dinlemiyor, komşular birbirini tanımıyor, insanlar farklı düşünceleri anlamaya çalışmak yerine birbirini ötekileştiriyor. Birkaç cümleyle insanlar hedef gösteriliyor, öfke dili normalleşiyor ve kutuplaşma giderek derinleşiyor. Oysa huzuru bozan büyük çatışmaların çoğu, küçük kırgınlıkların zamanında giderilmemesiyle başlar.

İşte burada empati devreye girer. Empati; karşımızdakinin yerine kendimizi koyabilmek, onun sevincini paylaşabilmek ve acısını hissedebilmektir. Empati zayıflık değil, olgun bir imanın göstergesidir. İnsan ancak başkalarının acılarını hissedebiliyorsa insandır. Yine insan ancak anlamaya çalıştığı kişiye adaletle davranabilir. Anlamadan hüküm veren ise çoğu zaman haksızlık eder.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "*Sizden biri, kendisi için istediğini din kardeşi için de istemedikçe gerçek anlamda iman etmiş olmaz.*"[3] Başka bir hadîs-i şerifte ise " *İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.*"[4] buyurulmuştur. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kendisine kötülük yapanlara karşı bile adalet ve merhameti elden bırakmamış; affetmenin, gönül kazanmanın ve insanı anlamaya çalışmanın en güzel örneklerini ortaya koymuştur.

Kıymetli Müslümanlar!

Toplumsal sorumluluk yalnız yöneticilerin ve kurumların görevi değildir. Her mümin bulunduğu çevrenin huzurundan sorumludur. Evimizde eşimize ve çocuklarımıza karşı kullandığımız dil, komşumuzun hakkını gözetmemiz, yaşlılara gösterdiğimiz hürmet, gençlere verdiğimiz destek, yetime uzattığımız el ve kamu malına gösterdiğimiz hassasiyet; hepsi toplumsal sorumluluğun bir parçasıdır.

Kardeşlerim!

Bugün dünyanın ihtiyacı güçlü ekonomilerden çok güçlü vicdanlardır. Gelişmiş teknolojilerden önce gelişmiş ahlaktır. Yüksek sesle konuşan insanlardan önce birbirini dinlemeyi bilen insanlardır. Unutmayalım ki gerçek barış, başkalarını değiştirmekle değil; önce kendi kalbimizi rahmet, adalet ve merhametle inşa etmekle başlar. Ailede geliştirilen empati mahalleye, mahallede oluşan güven topluma, toplumdaki huzur ise bütün insanlığa umut olur.

Rabbimiz bizleri barışı bozan değil inşa eden, öfkeyi büyüten değil sevgiyi çoğaltan, insanları ayrıştıran değil gönülleri birleştiren kullarından eylesin. Âmin!

[1] Hucurât suresi, 49:10

[2] Mâide suresi, 5:2

[3] Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59

[4] Buhârî, Tevhîd, 2